

تحلیل رابطه بین هوش اجتماعی با سرمایه اجتماعی و سازگاری اجتماعی دانشجویان دانشگاه کاشان

حمید رحیمی^۱
سید احمد مدنی^۲
هما سادات افتخار^۳

چکیده

هدف پژوهش، تحلیل رابطه بین هوش اجتماعی با سرمایه اجتماعی و سازگاری اجتماعی دانشجویان دانشگاه کاشان بود. نوع پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر اجرا توصیفی همبستگی بود. جامعه آماری شامل دانشجویان دانشگاه کاشان در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴ به تعداد ۷۱۳۲ نفر بود که بر اساس فرمول کوکران و به روش تصادفی طبقه‌ای، ۳۶۴ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار گردآوری اطلاعات سه پرسشنامه هوش اجتماعی با ۲۱ گویه، پرسشنامه سرمایه اجتماعی با ۲۵ گویه و پرسشنامه سازگاری اجتماعی با ۲۷ گویه بسته پاسخ بر اساس مقیاس پنج درجه ای لیکرت بودند. روایی محتوایی و سازه پرسشنامه‌ها تایید شد. پایایی پرسشنامه‌ها از طریق ضریب آلفای کرونباخ برای هوش اجتماعی ۰/۸۳، سرمایه اجتماعی ۰/۸۵ و سازگاری اجتماعی ۰/۸۲ برآورد گردید. تحلیل داده‌ها در سطح توصیفی (فراوانی، درصد، میانگین و انحراف معیار) و استنباطی (آزمون تی، ضریب همبستگی پیرسون، رگرسیون و مدل معادلات ساختاری) انجام گرفت. یافته‌ها نشان داد میانگین مؤلفه‌های هوش اجتماعی، سرمایه اجتماعی و سازگاری اجتماعی از میانگین فرضی (۳) بیشتر بود. ضریب همبستگی نشان داد بین هر یک از مؤلفه‌های هوش اجتماعی با سرمایه اجتماعی و سازگاری اجتماعی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: هوش اجتماعی، سرمایه اجتماعی، سازگاری اجتماعی، دانشگاه، دانشجو

۱. دکتری مدیریت آموزشی و عضو هیات علمی دانشگاه کاشان، کاشان، ایران. (نویسنده مسئول: dr.hamid.rahimi@kashanu.ac.ir)
۲. دکتری برنامه ریزی درسی و عضو هیات علمی دانشگاه کاشان، کاشان، ایران
۳. کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی دانشگاه کاشان، کاشان، ایران

مقدمه

سازگاری یکی از ویژگی‌ها و توانایی‌های مهم انسان می‌باشد و در زمینه‌های مختلف معانی متفاوتی به خود می‌گیرد، از جمله این زمینه‌ها که به صورت مشخص سازگاری انسان را می‌طلبد، محیط اجتماعی و فضای زندگی فرد می‌باشد. از طرفی اجتماعی شدن، یک فرایند دو جانبه ارتباطی میان فرد و جامعه است (خدایاری فرد و همکاران، ۱۳۸۶). موجود زنده برای ادامه حیات مفید خود به سازگاری با محیط خویش نیاز دارد. منظور از سازگاری، رابطه‌ای است که میان فرد و محیط او، به ویژه محیط اجتماعی وجود دارد و به او امکان می‌دهد تا نیازها و انگیزه‌های خود را پاسخ گوید و فرد، زمانی از سازگاری بهره‌مند است که بتواند میان خود و محیط اجتماعی‌اش، رابطه سالم برقرار و انگیزه‌های خود را ارضا کند (یارمحمدیان و شرفی راد، ۱۳۹۰). سازگاری یک مفهوم نسبی است و تحت تأثیر عوامل مختلف از جامعه‌ای با جامعه دیگر فرق می‌کند (آذین، موسوی، ۱۳۹۰). از طرف دیگر رفتار انسان تحت عوامل مختلف اجتماعی قرار دارد و شخصیت او در صورتی به کمال می‌رسد که بین او و محیط پیرامونش تعادل، تعامل و سازش صورت گیرد (آذین و موسوی، ۱۳۹۰). سازگاری اجتماعی انعکاسی از تعامل فرد با دیگران و رضایت از نقش‌های خود و نحوه عملکرد در نقش‌هاست که به احتمال زیاد تحت تأثیر شخصیت، فرهنگ و انتظارات خانواده قرار دارد. سازگاری اجتماعی معمولاً در اصطلاحات نقش‌های اجتماعی، عملکرد نقش، شریک شدن با دیگران و رضایت با نقش‌های متعدد، مفهوم سازی شده است (حاج عبدالهی، ۱۳۸۸). انجمن روان‌پزشکان آمریکا (۱۹۹۴) سازگاری اجتماعی را چنین تعریف می‌کند: هماهنگ ساختن رفتار به منظور برآورده ساختن نیازهای محیطی که غالباً مستلزم اصلاح تکانه‌ها، هیجان‌ها یا نگرش‌هاست (یارمحمدیان و شرفی راد، ۱۳۹۰). اسلاموسکی و دان^۱ (۱۹۹۶)، سازگاری و مهارت اجتماعی را فرایندی می‌دانند که افراد را قادر می‌سازد تا رفتار دیگران را درک و پیش‌بینی کنند، رفتار خود را کنترل کنند و تعاملات اجتماعی خود را تنظیم کنند (خدایاری فرد و همکاران، ۱۳۹۰).

سازگاری اجتماعی دارای مؤلفه و نشانه‌های خاصی است. از مولفه‌های سازگاری اجتماعی می‌توان به داشتن استقلال، مسئولیت‌پذیری، آینده‌نگری، توانایی تصمیم‌گیری، حفظ تعادل و میان‌روی در زندگی اشاره کرد (یارمحمدیان و شرفی راد، ۱۳۹۰). استقلال یعنی توانایی انجام کارها بدون کمک گرفتن از دیگران، توانایی تحمل تنهایی و حتی لذت بردن از آن است. مسئولیت‌پذیری، مراقبت از خود و محیط، پذیرش نتیجه عمل، رعایت مقررات، انجام دادن تکالیف و وظایف محوله می‌باشد. آینده‌نگری، بررسی کردن عواقب کارها و مصالح را سنجیدن و بر طبق آن عمل کردن است. توانایی تصمیم‌گیری، توانایی حل مساله، ارزیابی دقیق نتایج کارها و اتخاذ راه حل‌های مهم است. فرد دارای سازگاری اجتماعی توانایی برنامه‌ریزی برای تمام ساعات خود را دارد و تا جایی که امکان دارد در تمام ابعاد زندگی خود جانب اعتدال را نگه می‌دارد و از افراط و تفریط خودداری می‌کند (یارمحمدیان و شرفی راد، ۱۳۹۰).

همچنین سرمایه اجتماعی به عنوان منبعی که ممکن است افراد، گروه‌ها و جوامع برای نیل به نتایج مطلوب آن را به کار گیرند، قلمداد می‌شود و آن مفهومی است که در بسیاری موارد توسط تحلیل‌گران اجتماعی برای توصیف طیف وسیعی از فرایندهای اجتماعی به کار می‌رود و کمکی است برای پاسخ به این پرسش که چرا برخی افراد، گروه‌ها و طبقات مردم به نتایج سیاسی، اقتصادی و یا اجتماعی مثبت تری نسبت به دیگران نایل می‌شود. در عصر حاضر برای توسعه بیشتر از آنچه به سرمایه اقتصادی، فیزیکی و انسانی نیازمند باشیم به سرمایه اجتماعی نیازمندیم. سرمایه اجتماعی را به سادگی می‌توان به عنوان وجود مجموعه معینی از هنجارها یا ارزش‌های غیررسمی تعریف کرد که اعضای گروهی که همکاری و

تعاون میان‌شان مجاز است، در آن سهیم هستند (فوکویاما، ۱۳۷۹). ارتباطات میان اعضای یک شبکه به عنوان منبعی با ارزش قلمداد می‌شود که با خلق هنجارها و اعتماد متقابل موجب تحقق اهداف اعضا می‌شود. سرمایه اجتماعی راهی برای نیل به موفقیت و اصل محوری برای دستیابی به توسعه می‌باشد (تنهایی و حضرتی، ۱۳۸۸). سرمایه اجتماعی، مجموعه هنجارهای موجود در نظام‌های اجتماعی است که موجب ارتقای سطح همکاری اعضای آن جامعه و پایین آمدن هزینه‌های ارتباطات می‌شود (فیضی و عابدینی، ۱۳۸۸). در غیاب سرمایه اجتماعی، سایر سرمایه‌ها، اثربخشی خود را از دست می‌دهند و بدون سرمایه اجتماعی، پیمودن راه‌های توسعه و تکامل فرهنگی و اقتصادی، ناهموار و مشکل می‌شود (اندیشمند، ۱۳۸۸).

پاتنام^۱ (۱۹۹۵) تمام ویژگی‌های اجتماعی نهادها و سازمان‌ها از قبیل اعتماد، هنجارها و شبکه اجتماعی را سرمایه اجتماعی نامیده است و معتقد است که سرمایه اجتماعی اغلب محصول جانبی دیگر فعالیت‌های اجتماعی می‌باشد، این سرمایه به طور معمول در پیوندها، هنجارها و اعتمادها تشکیل می‌شود و از یک شرایط اجتماعی به شرایط دیگر انتقال پذیر است (پاتنام، ۱۳۸۰) و نیز اعتقاد دارد که سرمایه اجتماعی که از جوه گوناگون سازمان اجتماعی می‌باشد می‌تواند با آسان‌سازی کنش‌های هماهنگ، کارایی جامعه را بهبود بخشد.

فوکویاما^۲ (۱۹۹۷) سرمایه سازمان را فراتر از سرمایه فیزیکی، سرمایه مالی و حتی انسانی می‌داند و آن را سرمایه اجتماعی می‌نامد. مؤلفه‌های سرمایه‌های اجتماعی، دانش و آگاهی، مشارکت اجتماعی، اعتماد متقابل، هنجارها و ارزش‌ها، انسجام و همبستگی بیان شده است (ترابی و همکاران، ۱۳۸۹). مشارکت اجتماعی با معرف‌هایی از قبیل شرکت در تصمیم‌گیری‌ها، فعالیت مشترک و همفکری با همدیگر مورد سنجش قرار می‌گیرد. اعتماد بر اساس اعتماد بین فردی، اعتماد درون گروهی و بین گروهی سنجیده می‌شود. انسجام اجتماعی، همان توافق و هماهنگی میان اعضا، نظم و انضباط فردی است. تعلق اجتماعی، تعلق به جامعه، دوستان، خانواده و سایرین است.

از جمله عواملی که می‌تواند به تحقق سرمایه اجتماعی و افزایش سازگاری افراد با محیط کمک نماید، هوش اجتماعی است. تعداد زیادی از متخصصان روانشناسی تربیتی، بر اهمیت رشد مهارت‌های اجتماعی کودک در طول تحصیل تأکید داشته‌اند و این به علت اثربخشی مهارت‌های سازگاری اجتماعی از قابلیت‌های هیجانی و اجتماعی فرد است که می‌تواند در جریان رشد خود را نشان دهد (پارمحمدیان و شرفی راد، ۱۳۹۰). افزایش هوش اجتماعی در تغییر استرس و سازگاری رفتارها و سرمایه اجتماعی می‌تواند تاثیرگذار باشد. هوش اجتماعی به عنوان شاخه‌ای از هوش عمومی راهی برای رشد و پیشرفت در امور مربوط به زندگی و روابط زندگی و روابط اجتماعی محسوب می‌گردد (نورایی و ساعی، ۱۳۸۹). گل‌من^۳ (۱۹۹۸)، هوش اجتماعی را توانایی درک و مهار هیجان‌ها و احساسات در جهت کمک به فعالیت‌های فکری، تصمیم‌گیری و ارتباطی بیان می‌کند و متغیرهای اصلی هوش اجتماعی را خودآگاهی، خودمدیریتی، آگاهی‌های اجتماعی و قابلیت در ساماندهی روابط نام‌می‌برد. بار-ان^۴ (۲۰۰۶)، هوش اجتماعی را صرفاً روابط درونی فرد با خود و دیگران نمی‌داند و عناصری چون سازش، تحمل فشار و خلق عمومی را نیز از عوامل تشکیل دهنده هوش اجتماعی می‌شمارد (حکیم جواد و واژه‌ای، ۱۳۸۳). در تعریف دیگر گل‌من

1. Putnam
2. Fukuyama
3. Golman
4. Bar-On

(۲۰۰۱)، هوش اجتماعی را مهارتی می‌داند که دارنده آن می‌تواند از طریق خودآگاهی، روحیات خود را کنترل کند و از طریق خودمدیریتی آن را بهبود دهد و از طریق همدلی آن را درک کند و از طریق مدیریت روابط به شیوه‌هایی رفتار کند که روحیه خود و دیگران را بالا ببرد. از نظر وی هوش اجتماعی بالا سبب می‌شود که افراد راحت‌تر با یکدیگر ارتباط برقرار کنند. بر این اساس، فرد می‌تواند به خوبی در جمع حاضر شود و دیگران را به سمت خود جلب نماید، تشویق و حمایت آنها را به دست آورده و انگیزه او برای شرکت در گروه افزایش می‌یابد و چون فرد با اشتیاق در تعاملات گروهی حاضر می‌شود، به راحتی می‌تواند دانش موجود در جمع را به دست آورد (گلمن، ۱۹۹۸). هوش اجتماعی، توانایی فهم و مدیریت مردم و عاقلانه عمل کردن در روابط انسانی است. شواهد پژوهشی نشان دهنده آن است که اگر بخواهیم کودکانی تربیت کنیم که در خانواده، محل کار و جامعه افرادی کارآمد و توانمند و از سلامت روانی و جسمانی مناسب بهره‌مند و یا به عبارتی از سرمایه اجتماعی بالایی برخوردار باشند باید به هوش اجتماعی و کسب مهارت‌های آن توجه شود (بارمحمدیان، شرفی‌راد، ۱۳۹۰).

سیلورا و همکاران^۱ (۲۰۰۱) هوش اجتماعی را شامل ابعاد پردازش اطلاعات اجتماعی، مهارت اجتماعی و آگاهی اجتماعی می‌داند. پردازش اطلاعات اجتماعی بر توانایی درک و فهم و پیش‌بینی رفتار و احساسات تاکید می‌کند و توانایی فهم پیام‌های کلامی و غیر کلامی در روابط انسانی، درک پیام‌های پنهانی و همچنین پیام‌های آشکار را مورد سنجش قرار می‌دهد. مهارت اجتماعی بر جنبه‌های رفتاری از قبیل توانایی وارد شدن در موقعیت‌های جدید و سازگاری با آن موقعیت تاکید می‌کند و مهارت‌های ارتباطی را می‌سنجد. آگاهی اجتماعی، گرایش به بی‌آگاهی یا شگفت‌زدگی نسبت به رویدادها در موقعیت‌های اجتماعی را مورد تاکید قرار می‌دهد و توانایی فعالانه رفتار کردن مطابق با موقعیت، زمان و مکان را مورد اندازه‌گیری قرار می‌دهد.

در یک محیط آموزشی، هوش اجتماعی باعث سهولت در بیان عواطف افراد می‌گردد. از بخش‌های کلیدی هوش اجتماعی، توانایی درک عواطف متفاوت در خود و دیگران است. بیشتر عواطف تجربه شده در زندگی در درون روابط اجتماعی ایجاد شده و افراد با کاربرد فعالانه عواطف می‌توانند اثربخشی خود را در تعاملات اجتماعی افزایش دهند و هوش اجتماعی به فرد اجازه می‌دهد تا سرمایه اجتماعی و سازگاری اجتماعی خود را توسعه دهد. دانشگاه‌ها می‌توانند با سرمایه‌گذاری در زمینه سرمایه اجتماعی، بر دانش، مهارت و شایستگی‌های هیئت علمی و دانشجویان خود و همچنین بر سرمایه‌ساختاری خود از قبیل دارای فکری، نوآوری فرایندها و روش‌های کاری، یادگیری سازمانی، سیستم‌های اطلاعاتی و... بیفزایند (اندیشمند، ۱۳۸۸). سرمایه اجتماعی جنبه‌های مختلف ساختار اجتماعی را در بر می‌گیرد تا کنش جمعی و فردی را گسترش دهد و آسان نماید (اندیشمند، ۱۳۸۸) و به بیانی دیگر گسترش این کنش‌ها تابع سازگاری افراد در تعاملات اجتماعی می‌باشد.

در راستای تحقیق حاضر، محققانی مانند پارسل و دوفور^۲ (۲۰۰۱) دریافتند سرمایه‌گذاری اجتماعی در خانه و مدرسه با هم می‌تواند اثرات خوبی در سازگاری اجتماعی کودکان ایجاد کند. اسکات و همکاران^۳ (۲۰۰۱) نتیجه گرفتند که افراد دارای هوش هیجانی بالا در موقعیت‌های اجتماعی، احساس همدلی، خودکنترلی بالاتر، مهارت اجتماعی بالاتر، پاسخ‌های همکاری بیشتر، روابط نزدیک‌تر، محبت‌آمیز بیشتری

1. Silvera & et al

2. Parcel & Dufur

3. Scutte & et al

داشتند. پژوهش کراس همکاران^۱ (۲۰۰۶) نشان داد بین هوش هیجانی و سازش اجتماعی رابطه مثبت وجود دارد (یارمحمدیان و شرفی راد، ۱۳۹۰). سالوی و همکاران^۲ (۲۰۰۲) نشان دادند که بین هوش هیجانی و سازش اجتماعی رابطه مثبت وجود دارد. فرشمن و روبینو^۳ (۲۰۰۴) بیان کردند که مهارت های هوش هیجانی برای حفظ شبکه های اجتماعی موثرند (یارمحمدیان و شرفی راد، ۱۳۹۰). بروکس و نافوخو^۴ (۲۰۰۵) به وجود رابطه مستقیم و متقابل بین هوش هیجانی و سرمایه اجتماعی اشاره کردند (فیضی و عابدینی، ۱۳۸۹). تسای و لاورنس^۵ (۲۰۱۱) بیان کردند که سطح هوش فرهنگی می تواند بر سازگاری فرهنگی موثر باشد (عسگری و روشنی، ۱۳۹۱). لی^۶ (۲۰۱۴) در تحقیق خود به این نتیجه رسید که مهاجران به کشورهای دیگر که هوش اجتماعی (عاطفی) و فرهنگی و نیز تجربه خارج از کشور را دارند سازگاری بیشتری در محیط جدید کاری و سازمان تازه می یابند. حمایت خانواده نیز اثر مثبت بر این سازگاری دارد. همچنین سرمایه اجتماعی و رفتار مشاوره ای خانواده و اطرافیان هم از عوامل موثر بر سازگاری و عملکرد بهتر در سازمان از نظر نوآوری، انتقال دانش و غیره می باشد.

مسعودی نژاد (۱۳۷۱) به این نتیجه رسید که نمی توان گفت که هوش با سازگاری فردی و اجتماعی ارتباط دارد. فروتن (۱۳۸۰) در تحقیق خود نتیجه گرفت که کمبود مهارت های اجتماعی، شاخص های رشد اجتماعی از قبیل استقلال، اعتماد به نفس، میانه روی، سازگاری اجتماعی و احساس مسئولیت را دچار اختلال می کند. بشارت (۱۳۸۴) نیز نشان داد که هوش هیجانی زمینه بهبود روابط و سازش اجتماعی را فراهم می سازد. خدایاری فرد و همکاران (۱۳۸۶) نشان داد که بین باورهای دینی، نگرش سیاسی-اجتماعی با سازگاری اجتماعی دانشجویان همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد. فیضی و عابدینی (۱۳۸۹) در بررسی رابطه هوش هیجانی و سرمایه اجتماعی دریافتند که بین هوش هیجانی و مولفه های سرمایه اجتماعی، رابطه مستقیم وجود دارد. صفوی (۱۳۸۸) دریافت که همبستگی بین هوش هیجانی و سازگاری عاطفی و اجتماعی مستقیم و معنادار بود و اکثر دانش آموزان دارای سازگاری عاطفی در سطح خوب و سازگاری اجتماعی در سطح متوسط بودند. یارمحمدیان و شرفی راد (۱۳۹۰) در تحقیقی نشان دادند که بین هوش هیجانی و سازگاری اجتماعی رابطه معنادار است. غریبی و قلی زاده (۱۳۹۰) در تحقیق خود بیان کردند که مؤلفه های هوش هیجانی قادر به پیش بینی مولفه های سرمایه اجتماعی هستند و مقدار کلی هوش هیجانی قادر است به طور معنادار، تغییرات سرمایه اجتماعی را پیش بینی کند. داداش زاده (۱۳۹۲) دریافت سرمایه اجتماعی و هوش فرهنگی رابطه مثبت و معنی داری با سازگاری شغلی دارند. سرمایه اجتماعی (به صورت مستقیم) و هوش فرهنگی (به صورت غیر مستقیم و به واسطه سرمایه اجتماعی) سازگاری اجتماعی را پیش بینی نموده است.

با توجه به ضرورت سازگاری در دورانی که عصر پیچیدگی و تغییرات سریع اجتماعی است و عواملی چون هوش اجتماعی و سرمایه اجتماعی که به عنوان پیشرو در مسائل توسعه جامعه کنونی است، در این پژوهش بر آنیم که به تحلیل رابطه هوش اجتماعی با سرمایه اجتماعی و میزان سازگاری اجتماعی دانشجویان در دانشگاه کاشان به عنوان یکی از کانون های ایجاد و توسعه اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی کشور بپردازیم.

1. Krause & et al
2. Salovey & et al
3. Freshman & Rubino
4. Brooks & Nafukho
5. Tesai & Lawrence
6. Li

همچنین تاکنون پژوهش‌هایی در زمینه سرمایه اجتماعی و هوش اجتماعی و یا سازگاری اجتماعی انجام پذیرفته است، اما تاکنون این سه متغیر با هم و یا رابطه احتمالی هر کدام از آنها به طور کلی مورد بررسی قرار نگرفته است. امید است با پژوهش‌هایی که انجام می‌گیرد بتوان به سازگاری اجتماعی و نوع روابط دانشجویان با محیط اطراف شان و نیز اندوخته‌های اجتماعی شان کمک کرد و انجام این پژوهش می‌تواند در جوامع آموزشی و تحصیلی مخصوصاً در دانشگاه‌ها نقش بسزایی داشته باشد و امید است بتوان راه‌هایی برای تغییر و یا افزایش سازگاری اجتماعی و سرمایه اجتماعی دانشجویان با یافتن عوامل تاثیرگذار پیشنهاد کرد. همچنین نظام آموزشی چون یک نظام باز می‌باشد و با سایر نظام‌ها در ارتباط است، نتایج آن را نیز می‌توان به سایر جوامع تعمیم داد.

روش

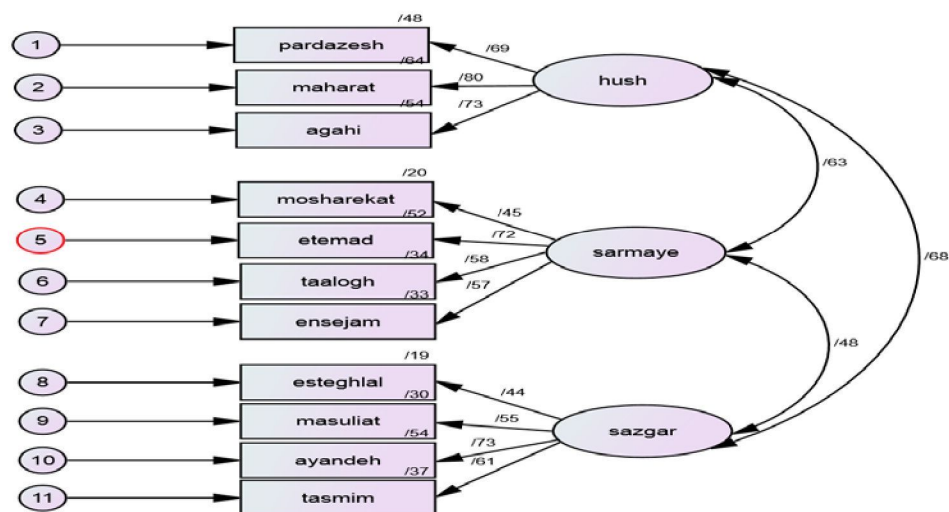
با توجه به اینکه در این پژوهش، پژوهشگر درصدد تحلیل رابطه بین هوش اجتماعی با سرمایه اجتماعی و سازگاری اجتماعی دانشجویان دانشگاه کاشان بوده، نوع پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر اجرا توصیفی همبستگی می‌باشد. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانشجویان دانشگاه کاشان در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴ به تعداد ۷۱۳۲ نفر بود. به دلیل مشخص نبودن واریانس جامعه آماری، ابتدا یک مطالعه مقدماتی بر روی ۳۰ نفر از دانشجویان انجام گردید و پرسشنامه‌ها بین آنها توزیع گردید و بعد از استخراج داده‌های مربوط به پاسخ‌های گروه مزبور و پیش برآورد واریانس، حجم نمونه آماری پژوهش با استفاده از فرمول حجم نمونه کوکران ۳۶۴ نفر بدست آمد. به دلیل اینکه جامعه آماری نامتجانس بود و دانشجویان از رشته‌ها و دانشکده‌های مختلف بودند از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای متناسب با حجم استفاده شد. بر این اساس از ۲۲۴۶ دانشجوی مهندسی، ۱۱۵ نفر، از ۲۵۶۵ دانشجوی علوم انسانی ۱۳۱ نفر، از ۱۵۷۱ دانشجوی علوم پایه ۸۰ نفر، از ۷۵۰ دانشجوی معماری و هنر ۳۸ به عنوان نمونه انتخاب گردیدند. ابزار گردآوری اطلاعات در این تحقیق سه پرسشنامه بود:

الف) پرسشنامه هوش اجتماعی: در این پژوهش جهت اندازه‌گیری هوش اجتماعی از پرسشنامه بیست و یک‌گویه ای سیلورا و همکاران (۲۰۰۱) با سه مؤلفه (پردازش اطلاعات اجتماعی، آگاهی‌های اجتماعی و مهارت‌های اجتماعی) در طیف پنج درجه ای لیکرت (خیلی زیاد تا خیلی کم) استفاده شد.

ب) سرمایه اجتماعی: پرسشنامه محقق ساخته سرمایه اجتماعی در قالب ۲۵ سوال بسته پاسخ بر اساس مقیاس پنج درجه ای لیکرت (خیلی زیاد تا خیلی کم) است. از جمله ابعاد سرمایه اجتماعی می‌توان به مشارکت اجتماعی، انسجام اجتماعی، تعلق اجتماعی و اعتماد اجتماعی اشاره کرد (پاتنام، ۱۳۷۹).

ج) پرسشنامه سازگاری اجتماعی: این پرسشنامه برگرفته از پرسشنامه کالیفرنیا در قالب ۲۷ سوال بسته پاسخ بر اساس مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت (خیلی زیاد تا خیلی کم) است. از جمله ابعاد سازگاری اجتماعی می‌توان به استقلال، آینده‌نگری، مسئولیت‌پذیری و توانایی تصمیم‌گیری اشاره کرد.

با توجه به اینکه در هر سه پرسشنامه، مقیاس پنج درجه ای ابود، میانگین فرضی (۳) مینا قرار گرفت، به نحوی که میانگین بدست آمده بالاتر از (۳) نشان دهنده وضعیت هوش اجتماعی، سرمایه اجتماعی و سازگاری اجتماعی مطلوب و میانگین پایین‌تر از (۳) معرف وضعیت نامطلوب در سه متغیر مذکور است. به منظور تعیین روایی محتوایی این تحقیق، هر سه پرسشنامه در اختیار تعدادی از اساتید مدیریت، روانشناسی و علوم اجتماعی قرار گرفت و بعد از دریافت نظرات آنان اصلاحات ضروری در پرسشنامه‌ها انجام شد. همچنین جهت تعیین روایی سازه از تحلیل عاملی تاییدی استفاده شد.

جدول (۱) تحلیل ساختاری متغیرها به روش تحلیل عاملی تاییدی

Chi-square	Df	IFI	CFI	NFI	RMSEA
۱۱۴/۸۰	۴۱	۰/۹۳	۰/۹۳	۰/۸۹	۰/۰۷

نتایج نشانگر برازش مناسب الگو می‌باشد. شاخص خطای تقریب (RMSEA) هر چه به صفر نزدیک‌تر باشد برازندگی الگو بیشتر است و در این جا (RMSEA = ۰/۰۷) که به صفر نزدیک است برازندگی الگو را تأیید می‌کند. شاخص نیکویی برازش (GFI) که مقدار آن باید ۰/۹۰ و بالاتر باشد در اینجا (GFI = ۰/۹۳) است که برازش الگو را تأیید می‌کند. شاخص برازش هنجار شده بنتلر-بونت (NFI = ۰/۸۹)، شاخص برازش تطبیقی (CFI = ۰/۹۳) و شاخص برازش افزایشی (IFI = ۰/۹۳) نیز در صورتی که از ۰/۹۰ بیش‌تر باشند نشان‌گر برازش مناسب الگو هستند. طبق مدل، در متغیر هوش اجتماعی، مولفه مهارت اجتماعی با ۰/۸۰، در سرمایه اجتماعی، مولفه اعتماد اجتماعی با ۰/۷۲ و در متغیر سازگاری اجتماعی، مولفه آینده‌نگری با ۰/۷۳ دارای بیشترین بار عاملی بودند و به نوعی بیشترین همبستگی درونی بین مهارت اجتماعی با هوش اجتماعی، سرمایه اجتماعی با اعتماد اجتماعی و سازگاری اجتماعی با آینده‌نگری بود. پایایی پرسشنامه‌ها از طریق ضریب آلفای کرونباخ برای هوش اجتماعی ۰/۸۳، سرمایه اجتماعی ۰/۸۵ و سازگاری اجتماعی ۰/۸۲ برآورد گردید که حاکی از پایایی بالای ابزار اندازه‌گیری است. تحلیل داده‌ها در سطح توصیفی (فراوانی، درصد، میانگین و انحراف معیار) و استنباطی (آزمون تی، ضریب همبستگی پیرسون، رگرسیون، معادلات ساختاری و تحلیل مسیر) با استفاده از نرم افزار Spss و Amos انجام گرفت.

یافته‌ها

بر اساس یافته‌ها، ۳۱/۶ درصد دانشجویان از دانشکده فنی و مهندسی، ۳۶ درصد از دانشکده علوم انسانی، ۲۲ درصد از دانشکده علوم پایه، ۱۰/۴ درصد از دانشکده معماری و هنر بودند. ۶۲/۶ درصد گروه

نمونه، دانشجویان دختر و ۳۷/۴ درصد دانشجویان پسر بودند. ۸/۸ درصد دانشجویان در مقطع دکتری، ۲۴/۷ درصد در مقطع کارشناسی ارشد و ۶۶/۵ درصد در مقطع کارشناسی بودند. ۱. میانگین هوش اجتماعی دانشجویان دانشگاه مطلوب است.

جدول (۲) مقایسه میانگین هوش اجتماعی دانشجویان

متغیر	تعداد	میانگین	df	t	معناداری
پردازش اطلاعات	۳۶۴	۳/۶۱±۰/۵۷	۳۶۳	۲۰/۴۶	۰/۰۰۱
آگاهی‌های اجتماعی	۳۶۴	۳/۴۱±۰/۴۶	۳۶۳	۱۷/۱۳	۰/۰۰۱
مهارت اجتماعی	۳۶۴	۳/۴۹±۰/۶۱	۳۶۳	۱۵/۲۱	۰/۰۰۱
هوش اجتماعی	۳۶۴	۲/۵±۰/۴۶	۳۶۳	۲۰/۹	۰/۰۰۱

جدول (۲) نشان داد میانگین هر یک از مؤلفه‌های هوش اجتماعی از میانگین فرضی (۳) بیشتر بود. بالاترین میانگین مربوط به مولفه پردازش اطلاعات به میزان (۳/۶۱) بود و فرض ادعای پژوهشگر مبنی بر بالا بودن هوش اجتماعی دانشجویان دانشگاه، در سطح خطای ۰/۰۵ معنادار بوده و تایید می‌گردد. ۲. میانگین سرمایه اجتماعی دانشجویان دانشگاه مطلوب است.

جدول (۳) مقایسه میانگین سرمایه اجتماعی دانشجویان

متغیر	تعداد	میانگین	df	t	معناداری
اعتماد اجتماعی	۳۶۴	۳/۳۸±۰/۶۳	۳۶۳	۱۱/۳۳	۰/۰۰۱
مشارکت اجتماعی	۳۶۴	۳/۱۱±۰/۷۱	۳۶۳	-۱۰/۳۲	۰/۰۰۱
تعلق اجتماعی	۳۶۴	۳/۴۲±۰/۶۸	۳۶۳	۱۱/۸۹	۰/۰۰۱
انسجام اجتماعی	۳۶۴	۴/۰۴±۰/۶۷	۳۶۳	۲۹/۶۷	۰/۰۰۱
سرمایه اجتماعی	۳۶۴	۳/۳۶±۰/۴۷	۳۶۳	۱۴/۶۴	۰/۰۰۱

جدول (۳) نشان داد میانگین هر یک از مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی از میانگین فرضی (۳) بیشتر بود. بالاترین میانگین مربوط به مولفه انسجام اجتماعی به میزان ۴/۰۴ بود و فرض ادعای پژوهشگر در سطح خطای ۰/۰۵ مورد تایید قرار گرفت. ۳. میانگین سازگاری اجتماعی دانشجویان دانشگاه مطلوب است.

جدول (۴) مقایسه میانگین سازگاری اجتماعی دانشجویان

متغیر	تعداد	میانگین	df	t	معناداری
استقلال	۳۶۴	۳/۵۵±۰/۵۲	۳۶۳	۲۴/۹۶	۰/۰۰۱
مسئولیت‌پذیری	۳۶۴	۳/۱۸±۰/۵۹	۳۶۳	۴۱/۹۶	۰/۰۰۱
آینده نگری	۳۶۴	۳/۷۷±۰/۶۲	۳۶۳	۳۶/۵۴	۰/۰۰۱
تصمیم‌گیری	۳۶۴	۳/۵±۰/۷۴	۳۶۳	۳۴/۵۴	۰/۰۰۱
سازگاری اجتماعی	۳۶۴	۳/۶۶±۰/۴۴	۳۶۳	۲۹/۲۴	۰/۰۰۱

جدول (۴) نشان داد میانگین هر یک از مؤلفه‌های سازگاری اجتماعی از میانگین فرضی (۳) بیشتر بود و فرض ادعای پژوهشگر مورد تایید قرار گرفت. بالاترین میانگین مربوط به مؤلفه مسئولیت‌پذیری به میزان ۳/۸ بود.

۴. بین هوش اجتماعی دانشجویان با سرمایه اجتماعی آنان رابطه وجود دارد.

جدول (۵) ضریب همبستگی بین مولفه‌های هوش اخلاقی با مسئولیت پذیری

متغیر	همبستگی	R ^۲	Sig
پردازش اطلاعات با سرمایه اجتماعی	۰/۳۶	۰/۱۲۹	۰/۰۰۱
مهارت اجتماعی با سرمایه اجتماعی	۰/۴۶	۰/۲۱۲	۰/۰۰۱
آگاهی اجتماعی با سرمایه اجتماعی	۰/۳۵	۰/۱۲۲	۰/۰۰۱
هوش اجتماعی با سرمایه اجتماعی	۰/۴۷	۰/۲۲۱	۰/۰۰۱

جدول (۵) ضریب همبستگی پیرسون نشان داد بین هر یک از مؤلفه‌های هوش اجتماعی با سرمایه اجتماعی، رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. به عبارتی هر چه مؤلفه‌های هوش اجتماعی در دانشجویان افزایش پیدا کند میزان سرمایه اجتماعی در آنها نیز افزایش می‌یابد. بیشترین رابطه بین مؤلفه مهارت اجتماعی با سرمایه اجتماعی به میزان $r=0/46$ و $P=0/000$ بود. ضریب تعیین نشان داد بین هوش اجتماعی با سرمایه اجتماعی $0/221$ واریانس مشترک وجود دارد و سازگاری اجتماعی از روی هوش اجتماعی قابل تبیین است.

جدول (۶) ضرایب رگرسیون هر یک از مولفه‌های هوش اجتماعی در تبیین سرمایه اجتماعی

متغیر	B	Beta	خطای استاندارد	t	Sig
مقدار ثابت	۱/۷۸	-	۰/۱۸	۱۰/۱۴	۰/۰۰۰
پردازش اطلاعات	۰/۱۱۷	۰/۱۴۲	۰/۰۵	۲/۴۷	۰/۰۱۴
مهارت اجتماعی	۰/۲۶۵	۰/۳۴۲	۰/۰۵	۵/۶۶	۰/۰۰۰
آگاهی اجتماعی	۰/۰۶۹	۰/۰۶۷	۰/۰۶	۱/۱۲	۰/۲۶۵

جدول رگرسیون نشان داد از بین مؤلفه‌های هوش اجتماعی فقط مؤلفه‌های پردازش اطلاعات اجتماعی و مهارت اجتماعی قابلیت پیش بینی سرمایه اجتماعی دانشجویان را دارند و می‌توانند در مدل رگرسیونی قرار گیرند.

۵. بین هوش اجتماعی دانشجویان با سازگاری اجتماعی آنان رابطه وجود دارد.

جدول (۷) ضریب همبستگی بین مولفه‌های هوش اجتماعی با سازگاری اجتماعی

متغیر	همبستگی	R ^۲	Sig
پردازش اطلاعات با سازگاری	۰/۴۱	۰/۱۷	۰/۰۰۱
مهارت اجتماعی با سازگاری	۰/۴۳	۰/۱۸	۰/۰۰۱
آگاهی اجتماعی با سازگاری	۰/۴۳	۰/۱۸	۰/۰۰۱
هوش اجتماعی با سازگاری	۰/۵۱	۰/۲۶	۰/۰۰۱

جدول (۷) نشان داد بین هر یک از مؤلفه‌های هوش اجتماعی با سازگاری اجتماعی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. به عبارتی هر چه مؤلفه‌های هوش اجتماعی در دانشجویان افزایش پیدا کند میزان سازگاری اجتماعی آنها نیز افزایش می‌یابد. بیشترین رابطه بین مؤلفه‌های مهارت اجتماعی و آگاهی‌های اجتماعی با سازگاری اجتماعی به میزان $r=0/43$ و $P=0/000$ بود. ضریب تعیین نشان داد بین هوش

اجتماعی با سازگاری اجتماعی ۰/۲۶ واریانس مشترک وجود دارد و سازگاری اجتماعی از روی هوش اجتماعی قابل تبیین است.

جدول (۸) ضرایب رگرسیون هر یک از مولفه‌های هوش اجتماعی در تبیین سازگاری اجتماعی

متغیرها	B	Beta	خطای استاندارد	t	Sig
مقدار ثابت	۱/۹۳۱	-	۰/۱۶	۱۲/۰۶	۰/۰۰۰
پردازش اطلاعات	۰/۱۴۶	۰/۱۹	۰/۰۴۳	۳/۳۶	۰/۰۰۱
مهارت اجتماعی	۰/۱۵۱	۰/۲۱	۰/۰۴۳	۳/۵۴	۰/۰۰۰
آگاهی اجتماعی	۰/۱۹۸	۰/۲۱	۰/۰۵۷	۳/۴۹	۰/۰۰۱

جدول رگرسیون نشان داد همه مؤلفه‌های هوش اجتماعی قابلیت پیش بینی سازگاری اجتماعی دانشجویان را دارند و می‌توانند در مدل رگرسیونی قرار گیرند.

بحث و نتیجه گیری

توجه به هوش اجتماعی به این دلیل اهمیت دارد که به سازگاری فرد با محیط (زندگی، دانشگاه، کار و...) و خودش و توسعه سرمایه اجتماعی می‌انجامد. بحث درباره اهمیت هوش اجتماعی نسل حاضر، به ویژه جوانان در جهان نسبت به گذشته افزایش چشم‌گیری داشته است زیرا آنان افسرده‌تر، منزوی‌تر، خشمگین‌تر، سرکش‌تر، عصبی‌تر، پرخاشگرتر و بیش از گذشته تابع امیال آنی و زودگذر خویش هستند (گلمن، ۱۹۹۵) اگر رفتاری با انتظارات مشترک اعضای جامعه و یا یک گروه یا سازمان اجتماعی سازگار نباشد و بیشتر افراد آن را ناپسند و یا نادرست قلمداد کنند، کجروی اجتماعی تلقی می‌شود. زندگی انسان حاصل روابط و پیوندهای او با دیگران و پذیرش انتظارات متقابل است. عدم سازگاری اجتماعی می‌تواند باعث بروز اختلالات در تعاملات فرد، انزوای اجتماعی، بحران اجتماعی،... و در نهایت کاهش عملکرد و بهره‌وری وی در اجزا و سیستم‌های مختلف جامعه گردد. لذا هدف تحقیق حاضر بررسی روابط بین هوش اجتماعی با سرمایه اجتماعی و سازگاری اجتماعی دانشجویان بود.

یافته‌ها نشان داد میانگین هر یک از مؤلفه‌های هوش اجتماعی از میانگین فرضی بیشتر بود و به نوعی وضعیت هوش اجتماعی در دانشجویان، مطلوب است و فرض ادعای پژوهشگر مبنی بر بالا بودن هوش اجتماعی دانشجویان دانشگاه تایید گردید. این نشان می‌دهد دانشجویان می‌توانند تا حدود زیادی رفتار دیگران را پیش بینی کنند، احساسات دیگران را درک کنند، خود را به راحتی با دیگران وفق دهند، افراد را غیر قابل پیش بینی نمی‌دانند، در ارتباط با دیگران از کلماتی که در شان آنهاست استفاده می‌کنند و غالباً در یافتن موضوعات مکالمه‌ای خوب مشکلی ندارند. اما نصیری (۱۳۹۳) در تحقیق خود دریافت وضعیت هوش اجتماعی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه بوعلی سینا هم‌دان پایین‌تر از سطح متوسط است. طبق یافته‌ها، میانگین هر یک از مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی از میانگین فرضی بیشتر و به نوعی مطلوب بود و فرض ادعای پژوهشگر مورد تایید قرار گرفت. یافته‌ها نشان می‌دهد دانشجویان از رفتار و برخورد سایر دانشجویان رضایت دارند، فعالیت‌های مشترک میان آنها وجود دارد، با هم در ارتباط با مسائل و مشکلات درسی به نسبت همفکری صورت می‌گیرد، میان اعضا انسجام و هماهنگی وجود دارد، روابط بین افراد مبتنی بر صداقت و اعتماد متقابل است و اکثر فعالیت‌هایشان را به صورت تیمی و گروهی انجام می‌دهند، به دوستان، اساتید، خانواده، بستگان و سایر دانشجویان اعتماد دارند، به پدر و مادر، دوستان خود، بستگان، دانشگاه و درس، همشهری‌ها و همکلاسی‌ها تعلق خاطر دارند، اخلاق شهروندی،

ارزش‌های اخلاقی، مسائل قومی و مذهبی، نظم و انضباط و قانون را در دانشگاه رعایت می‌کنند. بر خلاف نتیجه تحقیق حاضر، قانعی‌راد (۱۳۸۵) در بررسی نقش تعاملات دانشجویان و استادان در تکوین سرمایه اجتماعی دانشگاهی نشان داد که روابط دانشجویان با استادان خود در حد پایینی قرار دارد. یافته‌های نشان داد میانگین هر یک از مؤلفه‌های سازگاری اجتماعی از میانگین فرضی بیشتر بود و فرض ادعای پژوهشگر مورد تایید قرار گرفت. این یافته‌ها بیانگر این است دانشجویان بیشتر اوقات ترجیح می‌دهند مسولیت‌های حرفه‌ای خود را خودشان انجام دهند، در انجام کارهای شان علاقمندند از آزادی و استقلال کاری برخوردار باشند، استقلال فکری را در موفقیت خود موثر می‌دانند، بیشتر به آینده فکر می‌کنند تا به حال و گذشته، اکثر مواقع مسولیت شکست‌های خود را می‌پذیرند، کارهای خود را با برنامه‌ریزی انجام می‌دهند، به طرح‌های جدید فکر می‌کنند، به آینده خوشبین هستند، بدون پیش‌زمینه قبلی تصمیم‌گیری نمی‌کنند و از تغییر در زندگی خود استقبال می‌کنند. صفوی (۱۳۸۸) نیز در تحقیق خود دریافت که اکثر دانش‌آموزان مورد مطالعه دارای سازگاری عاطفی در سطح خوب و سازگاری اجتماعی در سطح متوسط بودند.

ضریب همبستگی نشان داد بین هر یک از مؤلفه‌های هوش اجتماعی با سرمایه اجتماعی، رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. به عبارتی هر چه مؤلفه‌های هوش اجتماعی در دانشجویان افزایش پیدا کند میزان سرمایه اجتماعی در آنها نیز افزایش می‌یابد. این نشان می‌دهد که از طریق افزایش آگاهی‌های اجتماعی، مهارت‌های اجتماعی و پردازش اطلاعات اجتماعی دانشجویان، می‌توان اعتماد اجتماعی، انسجام، مشارکت و تعلق اجتماعی آنها را نیز افزایش داد. همچنین فرسمن و روبینو (۲۰۰۴) دریافتند مهارت‌های هوش هیجانی برای حفظ شبکه‌های اجتماعی موثرند (یارمحمدیان و شرفی راد، ۱۳۹۰). بروکس و نافوخو (۲۰۰۵) به وجود رابطه مستقیم و متقابل بین هوش هیجانی و سرمایه اجتماعی اشاره کردند (به نقل از فیضی و عابدینی، ۱۳۸۸). فیضی و عابدینی (۱۳۸۸) دریافتند که بین هوش هیجانی و مولفه‌های سرمایه اجتماعی، رابطه مستقیم وجود دارد. غریبی و قلی‌زاده (۱۳۹۰) نشان دادند که مؤلفه‌های هوش هیجانی قادر به پیش‌بینی مولفه‌های سرمایه اجتماعی هستند. داداش‌زاده (۱۳۹۲) دریافت سرمایه اجتماعی و هوش فرهنگی رابطه مثبت و معنی‌داری با سازگاری شغلی دارند.

یافته‌ها نشان داد بین هر یک از مؤلفه‌های هوش اجتماعی با سازگاری اجتماعی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. به عبارتی هر چه مؤلفه‌های هوش اجتماعی در دانشجویان افزایش پیدا کند میزان سازگاری اجتماعی آنها نیز افزایش می‌یابد. همچنین اسکات و همکاران (۲۰۰۱) نتیجه گرفتند که افراد دارای هوش هیجانی بالا در موقعیت‌های اجتماعی، احساس همدلی، خودکنترلی بالاتر، مهارت اجتماعی بالاتر و روابط نزدیک محبت‌آمیز بالاتر داشتند. پژوهش کراس و همکاران (۲۰۰۶)، سالوی و همکاران (۲۰۰۲)، بشارت (۱۳۸۴)، صفوی (۱۳۸۸) و یارمحمدیان و شرفی راد (۱۳۹۰) نشان دادند بین هوش هیجانی و سازش اجتماعی رابطه مثبت وجود دارد. فروتن (۱۳۸۰) در تحقیق خود نتیجه گرفت که کمبود مهارت‌های اجتماعی، شاخص‌های رشد اجتماعی از قبیل استقلال، اعتماد به نفس، میانه‌روی، سازگاری اجتماعی و احساس مسولیت را دچار اختلال می‌کند. خدایاری فرد (۱۳۸۶) نشان داد که بین باورهای دینی، نگرش سیاسی-اجتماعی با سازگاری اجتماعی دانشجویان همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد. اما مسعودی نژاد (۱۳۷۱) به این نتیجه رسید که نمی‌توان گفت که هوش با سازگاری فردی و اجتماعی ارتباط دارد. با توجه به رابطه مثبت و معنادار هوش اجتماعی با سرمایه اجتماعی و سازگاری اجتماعی پیشنهاد می‌گردد که مسئولان نظام آموزشی به مباحث مهارت‌های اجتماعی، پردازش اطلاعات اجتماعی و آگاهی‌های اجتماعی و نهایتاً شکوفاسازی هوش اجتماعی دانشجویان توجه داشته و در این زمینه دوره

های آموزش تکنیک های هوش اجتماعی را برای دانشجویان برگزار نمایند. همچنین پیشنهاد می‌گردد مسئولان، دوره های آموزشی هوش اجتماعی را برای دانشجویان، جهت بالا بردن توانایی درک و فهم و پیش بینی رفتار و احساسات دیگران، به خوبی کنار آمدن با عواطف خود و دیگران، فهم دقیق موقعیت ها و شبکه های اجتماعی، مهارت خوب گوش کردن و خوب ابراز وجود کردن، حل تضادها و تعارض ها، درک مناسب از نگرانی ها و احساسات سایرین در فعالیت های اجتماعی برگزار کنند. به منظور تقویت سرمایه اجتماعی باید روابط را افزایش داد. جنبه اعتماد یکی از اصلی ترین عناصر سرمایه اجتماعی است که به دلیل حساسیت بالا همیشه در معرض تخریب قرار دارد و عنصری است که روابط اجتماعی و سایر ابعاد سرمایه اجتماعی را تشکیل می‌دهد و زمینه ساز مشارکت است. به منظور افزایش اعتماد میان افراد در جامعه مورد مطالعه، می‌توان برنامه‌های گروهی جهت افزایش روحیه کار تیمی در میان دانشجویان اجرا کرد.

از جمله محدودیت هایی که در ارتباط با این تحقیق وجود داشت، محدود بودن دامنه تحقیق به دانشجویان، محدود بودن دامنه تحقیق به دانشگاه کاشان و عدم امکان تعمیم به مراکز و سازمان های آموزشی دیگر بود. از جمله محدودیت‌های دیگر تحقیق استفاده صرف از پرسشنامه‌های خودگزارش دهی برای ارزیابی متغیرها، بررسی و جمع آوری مقطعی داده ها و عدم همکاری برخی از دانشجویان در پاسخگویی به سئوالات پرسشنامه بود.

منابع

- آذین، احمد، موسوی، محمود. (۱۳۹۰). بررسی نقش عوامل آموزشگاهی بر سازگاری اجتماعی دانش آموزان مقطع متوسطه شهرستان فریدون شهر، مجله جامعه شناسی کاربردی، ۲۲، ۱، ۵۰-۳۵.
- اندیشمند، ویدا. (۱۳۸۸). شناسایی مؤلفه های سرمایه اجتماعی در دانشگاه ها به منظور ارائه مدلی جهت ارتقاء آن. فصلنامه رهبری و مدیریت آموزشی، ۲، ۹-۳۴.
- بشارت، محمد علی. (۱۳۸۴). بررسی تأثیر هوش هیجانی بر کیفیت روابط اجتماعی. فصلنامه مطالعات روان شناختی، ۲۳ (۱)، ۲۵-۳۸.
- پانجام، رابرت. (۱۳۸۰). دموکراسی و سنت های مدنی (ترجمه محمدتقی دلفروز). تهران: انتشارات روزنامه سلام.
- ترابی، پردیس، و حیدری، علیقلی، محمد قلی نیا، جواد. (۱۳۸۹). بررسی میزان تأثیر مؤلفه های سرمایه اجتماعی در عملکرد شرکتهای تعاونی. فصلنامه تعاون، ۲(۲۱)، ۲۲-۱.
- تنهایی، حسین، حضرتی صومعه، زهرا. (۱۳۸۸). بررسی نظری پژوهش های سرمایه اجتماعی در جامعه ایران. فصلنامه علوم رفتاری، ۱، ۵۲-۲۹.
- حاج عبدالهی، سیما. (۱۳۸۸). سازگاری اجتماعی و عوامل مؤثر بر آن. رشت: بلور.
- حکیم جواد، منصور، اژه ای، جواد. (۱۳۸۳). بررسی رابطه کیفیت دلبستگی و هوش هیجانی در دانش آموزان تیزهوش و عادی. فصلنامه روانشناسی، ۳۰، ۱۷۲-۱۵۸.
- خدایاری فرد، محمد، چشمه نوشی، میترا، رحیمی نژاد، عباس، و فراهانی، حجت ا... (۱۳۹۰). اثربخشی آموزشی و مؤلفه های هوش هیجانی بر سازگاری اجتماعی و صمیمیت اجتماعی. فصلنامه روانشناسی، ۴، ۳۵۳-۳۶۸.
- خدایاری فرد، محمد، رحیمی نژاد، عباس، عابدینی، یاسمین. (۱۳۸۶). بررسی عوامل مؤثر بر سازگاری اجتماعی دانشجویان شاهد و غیر شاهد. فصلنامه علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز، ۳، (۲۶)، ۲۵-۴۲.

- داداش زاده، مجید. (۱۳۹۲). رابطه هوش فرهنگی و سرمایه اجتماعی با سازگاری شغلی معلمان ابتدایی شهرهای شمالی استان آذربایجان غربی. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه شهید مدنی آذربایجان.
- رضایی، اکبر. (۱۳۸۹). مقیاس هوش اجتماعی ترومسو: ساختار عاملی و پایایی نسخ فارسی مقیاس در جامعه دانشجویان. فصلنامه پژوهش‌های نوین روانشناختی (روانشناسی دانشگاه تبریز)، ۲۰، ۶۵-۸۲.
- سعادت‌مند، محبوبه. (۱۳۸۷). بررسی ارتباط هوش اجتماعی مدیران و قابلیت جذب دانش آنها در مدارس متوسط دخترانه دولتی. پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه فردوسی مشهد.
- صفوی، محبوبه، موسوی لطفی، سیده مریم، لطفی، رضا. (۱۳۸۸). بررسی همبستگی بین هوش هیجانی و سازگاری عاطفی و اجتماعی در دانش‌آموزان دختر پیش‌دانشگاهی شهر تهران. دو ماهنامه پژوهنده، ۵، ۲۵۵-۲۶۱.
- عسگری، پرویز، روشنی، خدیجه. (۱۳۹۱). مقایسه هوش فرهنگی، هوش هیجانی، سازگاری فردی-اجتماعی دانشجویان زن و مرد دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز. فصلنامه زن و فرهنگ، ۱۲ (۳)، ۴۹-۶۳.
- غریبی، حسین، قلی‌زاده، زلیخا. (۱۳۹۰). نقش مؤلفه‌های هوش هیجانی در پیش‌بینی سرمایه اجتماعی. فصلنامه اندیشه‌های تازه در علوم تربیتی، ۱، ۲۹-۵۳.
- فروتن، خلیل. (۱۳۸۰). رابطه بین مهارت‌های اجتماعی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان سوم راهنمایی شهرستان لامرد. پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه شیراز.
- فوکویاما، فرانسیس. (۱۳۷۹). پایان‌نظم «بررسی سرمایه اجتماعی و حفظ آن» (ترجمه غلامعباس توسلی). تهران: انتشارات جامعه ایرانیان.
- فیضی، طاهره، عابدینی، سعید. (۱۳۸۹). بررسی رابطه هوش هیجانی و سرمایه اجتماعی (مطالعه موردی). پژوهشنامه اقتصاد و کسب و کار، ۱ (۱)، ۴۳-۵۸.
- گلمن، دانیل. (۱۳۸۹). هوش اجتماعی (ترجمه حمیدرضا بلوچ). تهران: رخ مهتاب.
- مسعودی‌نژاد، نسرین. (۱۳۷۱). بررسی ارتباط هوش و سازگاری فردی-اجتماعی در نوجوانان تیزهوش و عادی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه تهران.
- نصیری، فخرالسادات. (۱۳۹۳). رابطه بین هوش اجتماعی و رفتار مدنی با اثربخشی آموزشی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه همدان، رهیافتی نو در مدیریت آموزشی، ۵، ۱، ۱۷۵-۱۸۸.
- نوری، محمد، ساعی ارسعی، ایرج. (۱۳۸۹). بررسی اثر هوش اجتماعی (عاطفی) بر عملکرد آموزشی اعضای هیأت علمی (مطالعه موردی واحدهای منطقه ۲ دانشگاه آزاد اسلامی). فصلنامه علوم رفتاری، ۳ (دوره ۲)، ۱۵۵-۱۸۳.
- والی‌پور، ایرج. (۱۳۶۰). روانشناسی سازگاری. تهران: وحید.
- یارمحمدیان، احمد، شرفی‌راد، حیدر. (۱۳۹۰). تحلیل رابطه بین هوش هیجانی و سازگاری اجتماعی در نوجوانان. فصلنامه جامعه‌شناسی کاربردی، ۴، ۴۴، ۴، ۳۵-۵۰.

Bar-on, R. & Parker, J. D. A. J. D. A. (2006). Handbook of emotional intelligence. San Francisco: Jossey-boss.

Fukuyama, F. (1997). Economic globalization and culture. The Merrillynch forum.

Golman, D. (1995). Emotional intelligence. New York: Bantam Books.

Golman, D. (2001). Social intelligence: The new science of human relationships. New York: Bantam Books.

Golman, D. (2001). Working with the emotional intelligence, A Bantam Book.

Krause, D. R., Handfield, R. B., & Beverly, B. T. (2006). The relationships between supplier development, commitment, social capital accumulation and performance improvement. Journal of Operations Manage-

- ment, 25(2): 528-545.
- Li- Yueh Lee, Nurullaily, K. (2014). In flounce of individual, family, and social capital factors on expatriate adjustment and performance: the moderating effect of psychology contract and organizational support. *Expert Systems with Applications*, 11(47), 5483- 5494.
- Parcel, T., Dufur, L., & Mikaela, J. (2001). Capital at home and at school: Effects on child social adjustment. *Journal of Marriage and Family*, 1, 32-47.
- Putnam, R. (1995). Bowling alone: America's declining social capital. *Journal of Democracy*, 6(1), 65-78.
- Silvera, D., Martinussen, M., & Tove, I. D. (2001). The tromsø social intelligence scale, a self-report measure of social intelligence. *Scandinavian Journal of Psychology*, 4, 313-319.
- Salovey, P., Stroud, L. R., Woolery, A., & Epel, E. S. (2002). Perceived emotional intelligence, stress, reactivity, and symptom reports: Further exploration using trait meta mood scale. *Psychology and Health*, 17, 611- 627.
- Scutte, N. S., Matalouf, J. M., Bobik, C., Coston, T. D., Greeson, C., Rhodes, E., & Wengrof, G. (2001). Emotional intelligence and interpersonal relations. *Journal of Social Psychology*, 141(4), 523- 536.
- Slomowski, C., & Dunn, J. (1996). Young children's understanding of other people's feeling and beliefs. *Child Development*, 62, 1352-1336.
- Tsai, T. & Lawrence, N. (2011). The relationship between cultural intelligence and cross- cultural adaptation of international students in Taiwan. *International Conference on Management (ICM) Proceeding*. Available on: <http://www.internationalconference.com>.